Kurkistus konepellin alle

Siirtymä teknisestä näkökulmasta - tältä YSO näyttää Asterissa

Jarmo Saarikko

YSAsta ja Allärsistä YSOon – Mikä kuvailussa muuttuu vai muuttuuko mikään?

21.5.2018

YSO – MARC konversio

Tavoite: MARC-auktoriteettitietueet Asteriin

- Fintossa YSO on SKOS/RDF-muodossa
- Kansalliskirjastossa tehdyllä konversio-ohjelmalla tuotetaan MARCXML-tiedostot

YSO MARC konversion jakelu

- Asetetaan tiedostot saataville Fintoon
  - Kukin kieli omaan tiedostoonsa
  - yso-paikat erikseen

Termien lukumäärät kielittäin

Kieli	Päätermit	Korvatut termit	Piilotermit
englanti	29278	3977	12218
suomi	29774	12226	14752
ruotsi	29312	14234	11913

Lataa tämä sanasto SKOS/RDF-muodossa: RDF/XML TURTLE

- Tiedostoista tuotetaan tietueet Asteriin automaattisesti
  - Termit poimittavissa Melindan BIB-tietueiden kuvailukenttiin

YSO MARC konversio, vaihe 1

- Tuotetaan 150 ja 151 kentät kolmella kielellä
  - Kukin kieli omana tietueenaan
- Ohjaustermit 450 kenttään
  - Myös käytettävän termin ja ohjaustermien yksikkömuodot

- Assosiatiivisten käsitteiden termit ja URIt 550 kenttään

YSA MARC konversio vaihe 1

- Saman käsitteen muunkielisen käytettävät termit on kentässä 750
- Viittaukset YSAan ja ALLARSiin 750-kentissä
- Sanaston koekäyttö tehdään Kansalliskirjaston testipalvelimella

YSO MARC konversio, vaihe 2

- Lisätään LCSH termit ja URI linkit 750 kenttiin ja tehdään tarvittavat korjaukset
  - LCSH:n termien poiminta ja tietojen jako osakenttiin on monimutkaisempi prosessi

- Konversion jälkeen YSO viedään Melinda-kuvailijoiden tuotantoympäristöön
- MARCXML-tiedostot jakeluun Finto-palvelussa
    - esim. muille kuin Melinda-kirjastoille

YSO Asterissa - Monikielisyys

- 3 kieltä
- kullakin kielellä on oma MARC21-auktoriteettitietueensa

- Termin kieli näkyy sanastotunnuksen tarkenteessa (yso/fin, yso/swe, yso/eng)

- Myös YSO-paikoilla samat sanastotunnukset
  - Paikoille ei tuoteta englanninkielisiä MARC-tietueita

YSO Asterissa – kuva 1/8 - sanastot

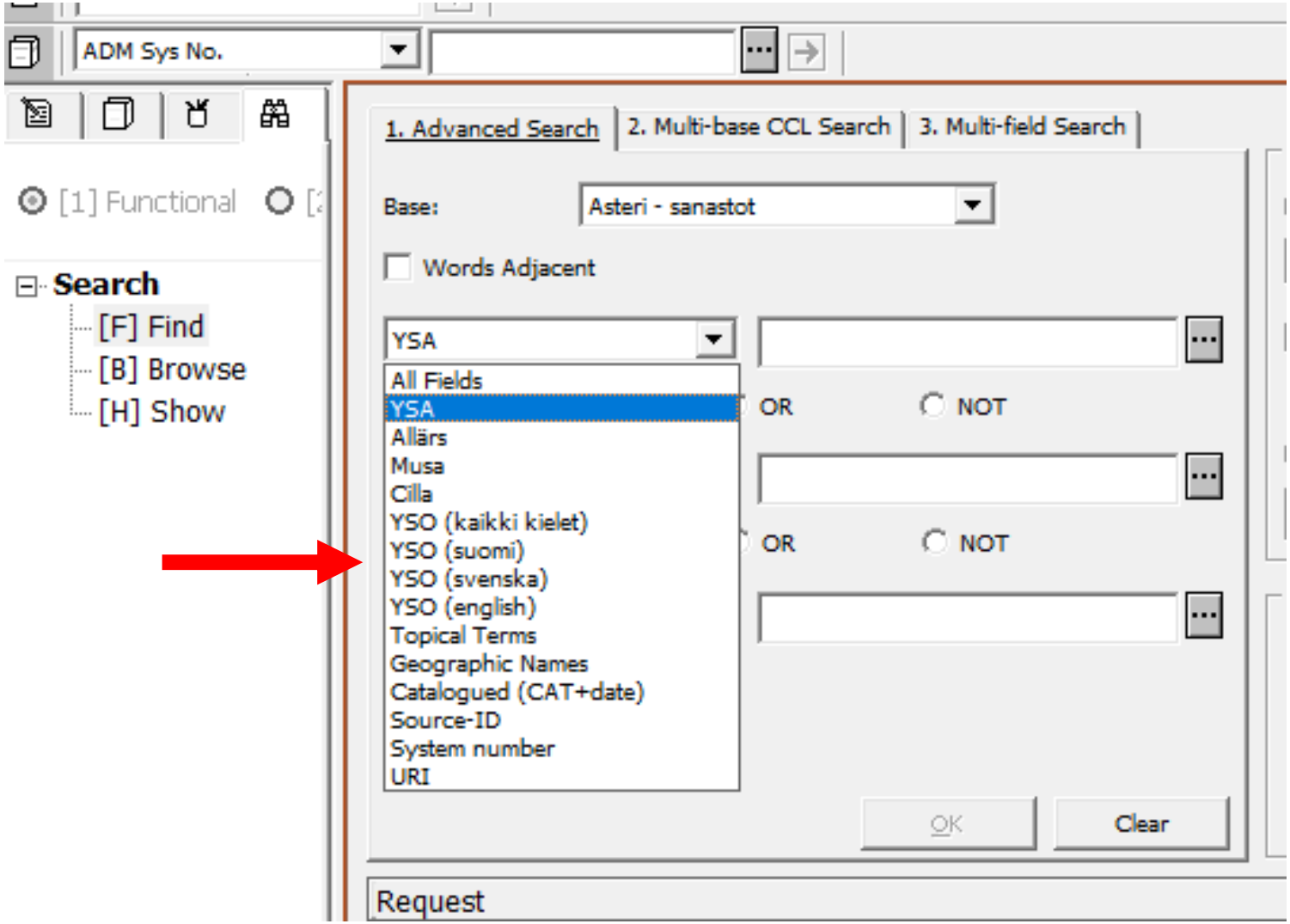

YSO Asterissa –2/8 – haapa (yso/fin)

1. Brief List | 2. My Records | 3. Brief Records

<< >> (W-YSO-fin= haapa)

[Sorted by Main term (Ascending) then Cross Reference (Ascending).] <<<<Asteri Thesauri>>>>

Heading	Cross Reference	See Also Reference
haapa (yso/fin) http://www.yso.fi/onto/yso/p18892	metsähaapa ohjaustermi (yso/fin) http://www.yso.fi/onto/yso/p18892	pajukasvit (yso/fin) http://www.yso.fi/onto/yso/p12549
hybridihaapa (yso/fin) http://www.yso.fi/onto/yso/p21477		haapa (yso/fin) http://www.yso.fi/onto/yso/p18892
lehtipuut (yso/fin) http://www.yso.fi/onto/yso/p3425	lehtipuu käytettävän termin yksikkömuoto (yso/fin) http://www.yso.fi/onto/yso/p3425	puut (kasvit) (yso/fin) http://www.yso.fi/onto/yso/p8147
pajukasvit (yso/fin) http://www.yso.fi/onto/yso/p12549		kaksisirkkaiset (yso/fin) http://www.yso.fi/onto/yso/p141

YSO Asterissa 3/8 haapa (yso/fin) MARC

. Full+Link | 2. MARC Tags | 3. Name Tags |

FMT	AU
LDR	00000cz a2200000n 4500
001	000178798
003	FI-NL
005	20180517175501.0
008	800101|n|azz||babn || ana ||
0247	|a http://www.yso.fi/onto/yso/p18892 |2 uri
040	|a FI-NL |b fin |e rda |f yso/fin
065	|a 16 |c Kasvitiede |2 yso |0 http://www.yso.fi/onto/yso/p26533
150	|a haapa |2 yso/fin |0 http://www.yso.fi/onto/yso/p18892
450	|a metsähaapa |i ohjaustermi |2 yso/fin |0 http://www.yso.fi/onto/yso/p18892
550	|w g |a pajukasvit |2 yso/fin |0 http://www.yso.fi/onto/yso/p12549
550	|w g |a lehtipuut |2 yso/fin |0 http://www.yso.fi/onto/yso/p3425
550	|w h |a hybridihaapa |2 yso/fin |0 http://www.yso.fi/onto/yso/p21477
688	|a Luotu: 1980-01-01
688	|a Viimeksi muokattu: 2017-05-10
750 7	|a asp (lövträd) |4 EQ |2 yso/swe |0 http://www.yso.fi/onto/yso/p18892
750 7	|a asp (trädslag) |4 EQ |2 allars |0 http://www.yso.fi/onto/allars/Y15490
750 7	|a aspen |4 EQ |2 yso/eng |0 http://www.yso.fi/onto/yso/p18892
750 7	|a haapa |4 EQ |2 ysa |0 http://www.yso.fi/onto/ysa/Y101471
884	|a YSO-SKOS to MARC 0.3 |u https://www.kiwi.fi/x/XoK6B
URI	|0 http://www.yso.fi/onto/yso/p18892
CAT	|a LOAD-YSO |b 00 |c 20180517 |l FIN10 |h 1755
SYS	000178798

YSO Asterissa 4/8 Ctrl-F3 valinta

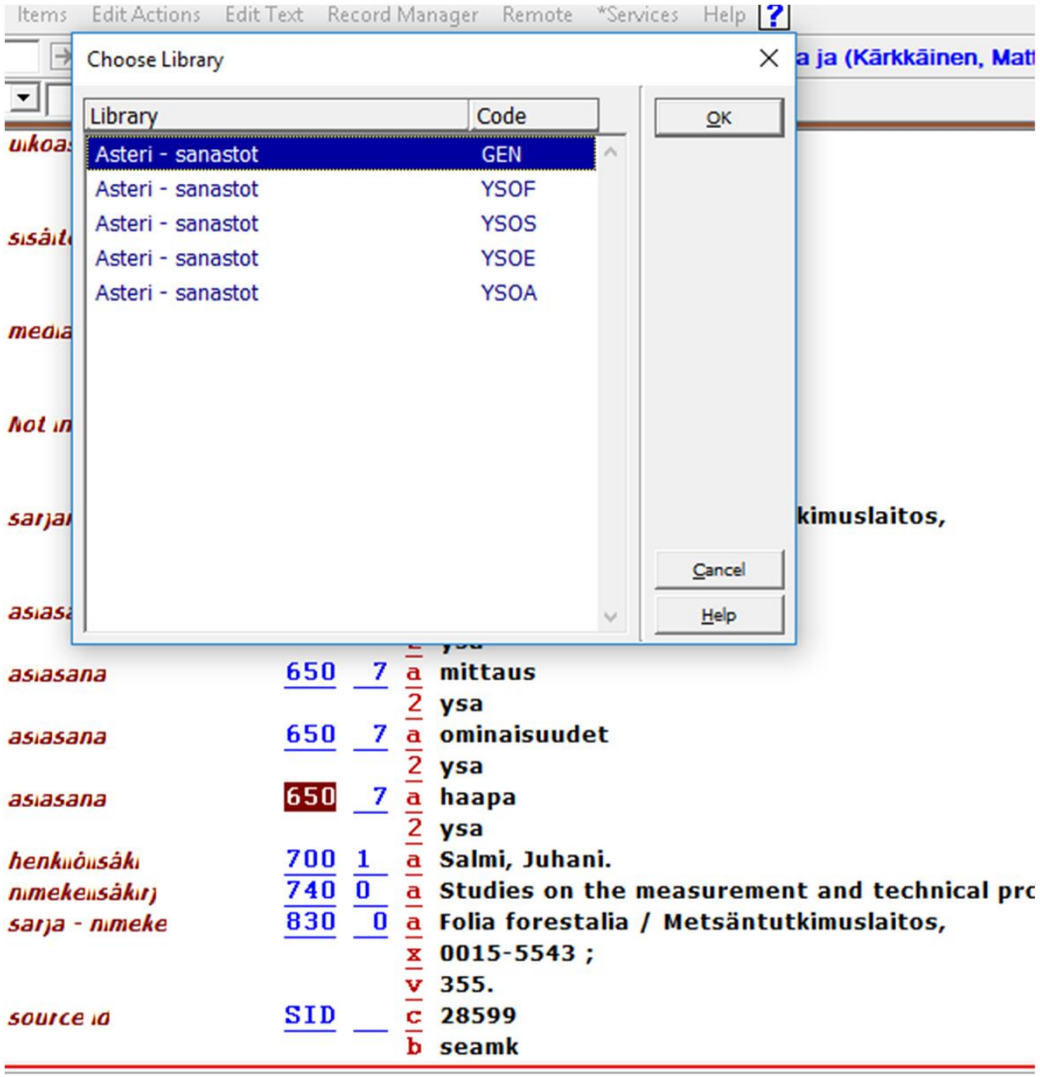

KANSALLISKIRJASTO

YSO Asterissa 5/8 Ctrl-F3 > haapa

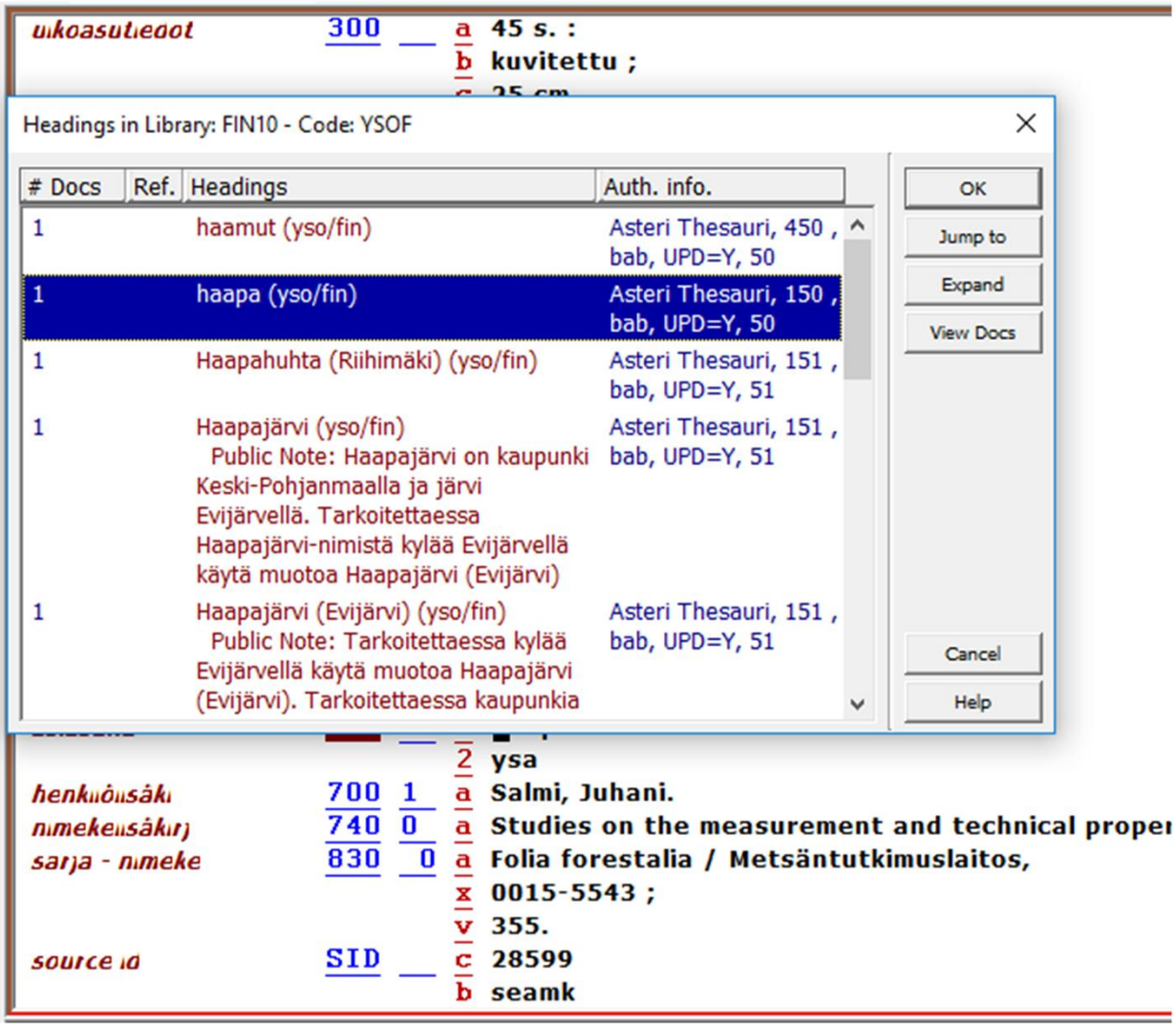

KANSALLISKIRJASTO

YSO Asterissa 6/8 - MARC 650 haapa

asiasana	650	7	a	tukit
			2	ysa
asiasana	650	7	a	mittaus
			2	ysa
asiasana	650	7	a	ominaisuudet
			2	ysa
asiasana	650	7	a	haapa
			2	yso/fin
			0	http://www.yso.fi/onto/yso/p18892
henkilönsäki	700	1	a	Salmi, Juhani.
nimekeinsäkirj	740	0	a	Studies on the measurement and technical properties of aspen logs.
sarja - nimeke	830	0	a	Folia forestalia / Metsäntutkimuslaitos,
			x	0015-5543 ;
			v	355.

YSO Asterissa 7/8 poimitaan Haapajärvi

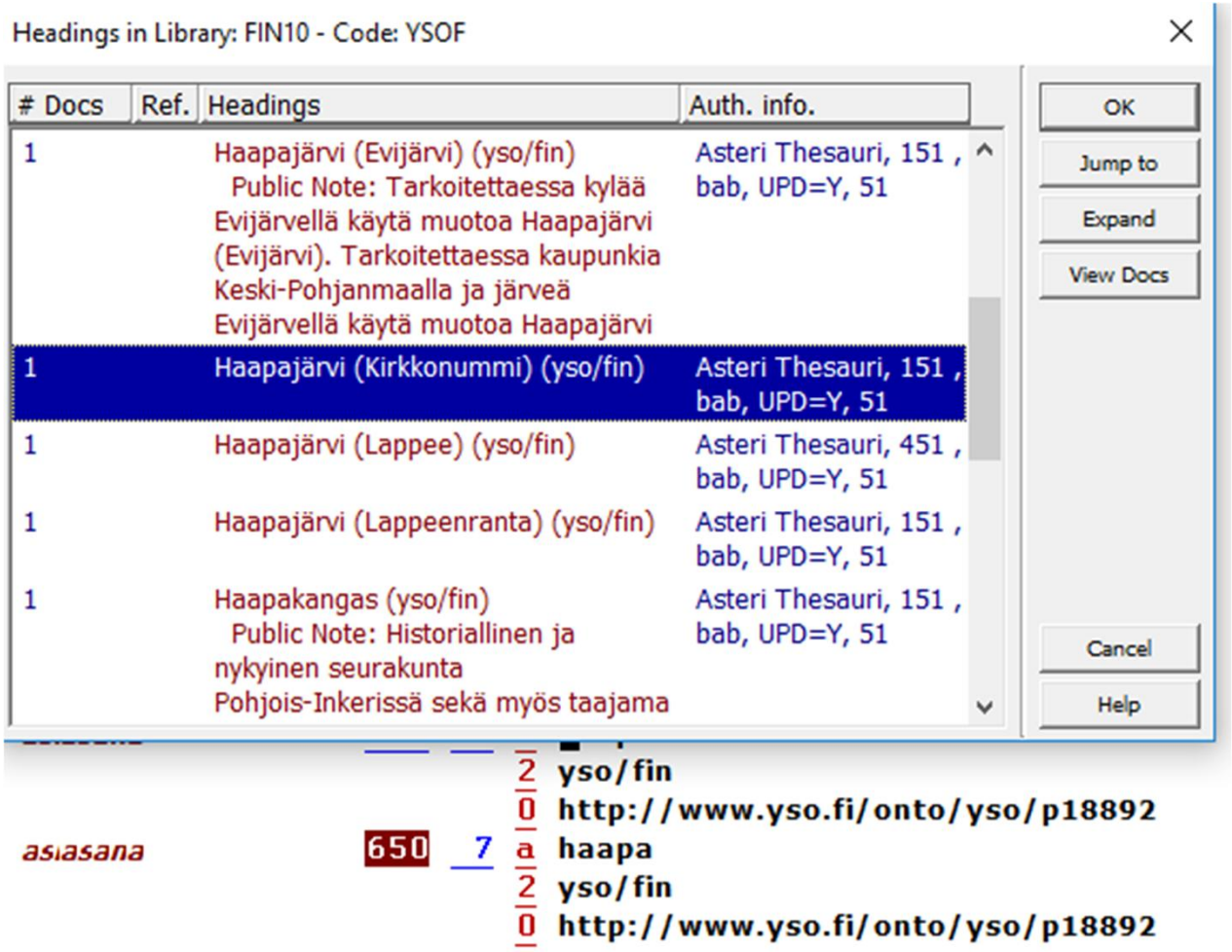

YSO Asterissa 8/8 MARC 651 Haapajärvi

asiasana	650	7	a	haapa
			2	yso/fin
			0	http://www.yso.fi/onto/yso/p18892
maantiet.asias.	651	7	a	Haapajärvi (Kirkkonummi)
			2	yso/fin
			0	http://www.yso.fi/onto/yso/p155754

YSO MARC Auktoriteettietue esimerkki

LDR 00000cz a2200000n 4500
003 FI-NL 008 800101|n|azz||babn || ana ||
024 7# **‡a** http://www.yso.fi/onto/yso/p11797 **‡2** uri
040 ## **‡a** FI-NL **‡b** fin **‡e** rda **‡f** yso/fin
065 ## **‡a** 53 **‡c** Uskonto. Teologia. Uskontotiede **‡2** yso
‡0 http://www.yso.fi/onto/yso/p26551
065 ## **‡a** 91 **‡c** Arkkitehtuuri **‡2** yso **‡0** http://www.yso.fi/onto/yso/p26552
150 ## **‡a** kappelit
450 ## **‡a** siunauskappelit
550 ## **‡w** g **‡a** ihmisen määrittämät paikat **‡0** http://www.yso.fi/onto/yso/p347
550 ## **‡w** h **‡a** Pyhän Hengen kappeli (Turku)
‡0 http://www.yso.fi/onto/yso/p26056
550 ## **‡w** h **‡a** krematoriot **‡0** http://www.yso.fi/onto/yso/p11796
550 ## **‡w** h **‡a** kirkkorakennukset **‡0** http://www.yso.fi/onto/yso/p25
688 ## **‡a** Luontipäivä: 1980-01-01
688 ## **‡a** Muokkauspäivä: 2017-05-10
750 #7 **‡a** kappelit **‡4**EQ **‡2** ysa **‡0** http://finto.fi/ysa/fi/page/Y95896
750 #7 **‡a** kapell **‡4**EQ **‡2** allars **‡0** http://finto.fi/allars/fi/page/Y20556
750 #0 **‡a** Chapels **‡4**~EQ **‡0** http://id.loc.gov/authorities/subjects/sh85022579

YSO MARC: 3 käyttövaihtoehtoa

1) Rajapinta

- § Käytetään YSOa suoran Finton rajapinnan (API) kautta, kun järjestelmä tukee tätä
- § Esim. Axiell Aurora toimii näin

2) Oma auktoritettitiedosto

- § YSO tuodaan järjestelmään kuten YSA

3) Selainkäyttö Fintossa

- § Leikkaa-liimaa menetelmä. Kaikki 3 osakenttää talletetaan käsin.
- § Ei suositella.

2) Omat YSO-auktoriteettitiedostot

- Varmistettava säännölliset päivitykset Fintosta

- Varmistettava, että kuvailussa osakentät $2 ja $0 kopioituvat oikein BIB-tietueen 650 ja 651 -kenttiin
  - Erityisesti $0 osakentän URI on tärkeä

Lisätietoja #ysall2yso

- **Asiasanastot ja ontologiat asiakaswiki**
  https://www.kiwi.fi/display/Asiasanastotjaontologiat

- **Ontologioiden käyttö sisällönkuvailussa**
  https://www.kiwi.fi/x/QQNVB

- **YSAsta ja Allärsistä YSOon siirtymä**
  https://www.kiwi.fi/x/GxNhB

Kiitos!

Jatkokysymykset: finto-posti@helsinki.fi

jarmo.saarikko@helsinki.fi
@jarmosaarikko
orcid.org/0000-0002-6801-6151